

Delavska pravica

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

ŠTEV. 5

LJUBLJANA, DNE 28. JANUARJA 1937

LETÖ X.

Mirno naprej

Stari člani naše Jugoslovanske strokovne zveze se še prav dobro spominjajo časov, ko se je skrbno pazilo na to, da se ime naše delavske organizacije ne sliši prepogosto v javnosti, niti v časopisu niti na raznih sestankih in zborovanjih. Edinole pri kakih državnozborskih volitvah smo prišli prav, da se je ime organizacije rabilo za agitacijo. Toda naše delavstvo je stalno zahtevalo, da se prav povsod upošteva kot enakopraven faktor tudi v javnem življenu. Zahtevalo je, da se prizna kot celota in se mu dajo vse pravice, da lahko svobodno odloča o svojih lastnih zadevah. V očigled časom, ki so po svetovni vojni prihajali, ko se je kapitalizem naravnost zaril v vse panoge javnega družabnega udejstvovanja, je bila ta zahteva tudi upravičena. Saj se je usoda delavstva odločala v najvišji meri v javnem političnem udejstvovanju.

Toda s to zahtevo je naše krščansko delavsko gibanje ne le naletelo na gluha ušesa, ampak od strani merodajnih činiteljev celo na odločen odpor.

Naši tovariši so vedeli, da delavsko gibanje v takem podrejenem značaju ne more biti pravo delavsko gibanje, ki naj stremi istočasno za pozitivno in stvarno borbo proti kapitalizmu. Kako je bil mogoč boj s socialno demokracijo, ki je po svojem značaju popolnoma meščanska, in v pravi delavski borbi neproduktivna in si je prav za prav želela le sebi slično delavsko organizacijo, torej neresno tekmovalko. V resnici pa bi se delavsko vprašanje ne premaknilo prav nič z mrtve točke, ampak bi se položaj pri igranju s sencami delavstvu samo poslabševal. Delavstvo samo si je naravnost želeslo in si še želi delavsko organizacijo, ki bo res delavska, to je, iz delavstva za delavstvo, in bo šla v boj za pravico s stvarnim in pozitivnim delom.

Tako organizacijo je hotelo imeti krščansko socialistično delavstvo v naši Jugoslovanski strokovni zvezi in tako tudi ima: neodvisno in svobodno. Ta zahteva je izvirala tudi iz notranjih nagibov članov. Če je bil kdaj čas, da krščansko delavstvo pokaže poslanstvo svojih načel, je to prav sedaj, ko smo tako rekoč na prelomu dveh vekov. Ali naj diktira bodočnost fašizem ali komunizem? Zakaj pa naj se ne uveljavlja krščanstvo in ne pripelje človeštva mimo Scile in Karibde v srečnejšo bodočnost?

Boj za pravico je težak. Posebno v današnjih časih. Koliko je tu najrazličnejših interesov in vplivov, ki se protivijo odločni borbi za pravico. Koliko je tu sovražnikov takemu gibanju, skritih in odkritih. Saj se celo marsikateremu delavcu upira, da bi šel v svojem udejstvovanju ravno in dosledno pot, kaj šele drugi ljudje in stanovi, ki bi se morali odpovedati kaki lagodnosti, ki jo uživajo na račun sedanjega kapitalističnega gospodarskega sistema.

Ali naj se čudimo sedanjemu javnemu boju proti Jugoslovanski strokovni zvezi celo v katoliških vrstah? Saj ta boj ni od danes, ni od včeraj, ampak traja že ves čas, odkar je dr. Krek ustavil naše gibanje. Še pred nekaj leti

je bil ta boj kolikor toliko zakulis, skrit. Če je sedaj stopil javno na plan, je le razumljivo, ker je enkrat moral. To je boj krščanske ideje za njeno uresničitev v srcih delavcev in med obledelimi katoličani, ki se v praktičnem udejstvovanju ločijo prav malo od drugih ljudi, ki so katoličanstvo očitno zavrgli.

V važnem času je prišlo do tega odločilnega boja in zgodovinsko bo ostalo dejstvo, kako bo branilo naše delavstvo krščanske ideale v družbi. Ali bomo vztrajali? Vse je odvisno le od tega. Brez božje pomoči ne pade niti las s človekove glave in prav go-

tovo se tudi to vprašanje ne bo resilo brez Njega. Blagor nam, če nam ne bo treba iti po potih Rusije in Španije in šele po potokih krvi spoznati pravo resnico in veličino krščanstva!

Hvala Bogu, da smo preizkušnjo preteklih let dobro prestali. Naši tovariši sami vedo, koliko žrtev in truda so morali doprinesti na oltar Jugoslovanske strokovne zveze, ko je javnost prav malo vedela o tem. Te žrtev bomo doprinašali tudi zdaj, ko smo prav za prav stopili na oder in nas gleda nešteto oči in opazuje naš boj. Dnevi velikega tedna naše Jugoslovanske strokovne zveze bodo minuli in čim bolj grmi in treska, tem lepsi bo dan vstajenja, tem lepsa bo naša nova velika noč. Pamfleti nas na naši poti ne bodo ustavili.

Pogajanja s KID se nadaljujejo

V torek, dne 26. t. m., se je delavska delegacija zopet zbrala v zbornici za TOI za nadaljevanje razprave o novi kolektivni pogodbi. Pri podpisu prezenčne liste je zastopnik KID omenil podpise razrešenih obrat. zaupnikov ter podal mnenje, da isti ne prisostvujejo kot obratni zaupniki, pač pa se lahko kot ekspertri ali zastopniki organizacije udeležujejo razprav in stavljajo svoje predloge in mnenja. Nato prečita v imenu vseh treh strokovnih organizacij centralni tajnik SMRJ resolucijo delavskih organizacij na KID, ki se nanaša na razvoj pogajanj ter v glavnem na tri odpušcene obratne zaupnike.

Resolucija v podrobnem ugotavlja razvoj dosedanjih pogajanj in se dotakne predloga delavskih organizacij, naj bi se razpravljal na Jeseничah, nakar odgovarja KID, da se ona hoče pogajati le v Ljubljani, ker noče, da bi na razvoj pogajanj diktirala ulica. Nadalje resolucija ugotavlja, da je delavska delegacija do sedaj nastopala povsem korektno in ni dala nobenega povoda za kako nerazpoloženje. Odprt treh delavskih zaupnikov je pa v živo zadel vse strokovne organizacije in njene predstavnike, ker je ravno v času razprav nove kolektivne pogodbe povzročil zelo težko stanje in zelo slabo vpliva na delavsko delegacijo.

Strokovne organizacije izjavljajo, da izrečene odpovedi smatrajo za poseben pritisk, ki naj vpliva na nadaljnji razvoj pogajanj. Tak pritisk organizacije najodločneje odklanjajo. Na koncu delavske organizacije pozivajo podjetje, naj izrečene odpovedi prekliče. Zastopnik podjetja izjavlja, naj delavske organizacije nikar ne vežejo odusta zaupnikov s kolektivno pogodbo, ker je vprašanje teh zaupnikov že dalje časa na dnevnom redu in je sedaj, ko je socialni minister potrdil razsodbo banske uprave, za KID rešeno. Isto bi se izvršilo prej, če bi bil odlok soc. minister prej izdal.

Ker v bistvenem vprašanju resolucije ni prišlo do zaključitve, predlaga zastopnik Delavske zbornice, naj se pogajanja za trenutek prekinejo, da zavzamejo delavske organizacije svoje stališče.

Po posvetu strokovnih organizacij se je določila deputacija po 2 zastopnika vsake organizacije, banski svetnik in zastopnik Delavske zbornice, da gredo k g. banu ter mu to vprašanje pojasnijo in prosijo, naj s svojim vplivom to vprašanje ublaži. G. ban je delavski delegaciji izjavil, da se bo za stvar zavzel. S tem je bila razprava zaključena. Delavska delegacija pa pridno računa in primerja zelo si nasprotuje številke.

Združene papirnice hočejo zlom

Vevče, 25. jan.

Ze sedmi teden traja stavka delavstva Združenih papirnic za tiste po goje, ki jih je imelo skozi vsa najtežja leta gospodarske krize. Da pa je prišlo do stavke, je pa pri pomoglo tudi podjetje samo z nemogočimi ukrepi v racionaliziranem oddelku holandcev ter z raznimi ukrepi tudi v drugih oddelkih. Če je šlo delavstvo po trimesečnih pogajanjih, ki niso prinesla podpisa kolektivne pogodbe, v brezpogodbeno stanje, je bil največji vzrok v tem, da se je pogajalo pod pritiskom redukcij.

Podjetje se ni hotelo pogajati v Vevčah radi pritiska ulice, pač pa v Ljubljani. Rezultat je bila 30. novembra 1936 redukcija 79 delavcev in delavk. Podjetju ni dovolj, da je odpustilo tako veliko število delavstva, temveč je šlo dalje in hotelo znižati prejemke za 12% v celoti, pri akordnih delih pa še precej več.

Klub trditvam podjetja, da hoče to znižanje samo radi konkurenčnih razlogov, delavstvo temu ne verjame, ker so vse izvršene investicije stale ogromne vso, radi katerih se podjetje ni

zadolžilo. Torej je imelo prihranke, katere je tudi delavstvo s svojim delom kopičilo. Za uslugo pa ima tako hvaležnost. Tudi izgovor, da to znižanje delavstvo skoro v celoti dobi nazaj z obljudljenimi 3-dnevimi plačnimi dopusti, starostno rento odpuščenim in z ugodnostmi čl. 219 obrt. zakona, ne drži. Plačani dopust delavstvo ne mara na račun svojih plač, ker je s tem na vsak način prikrajšano, podjetje pa zato ne bo nastavilo več delavcev. Starostno rento odpuščenim delavcem ponujati na račun znižanja plač ostalem delavstvu izgleda tako, kot bi delavci sami nudili tem starim revežem njihovo oskrbo. Ugodnosti čl. 219 obrt. zak. je delavstvo po zakonu upravičeno zahtevati. To za podjetje nikakor ni velika obremenitev, ker je sedaj nudilo skoro isto vsoto, le da je bila raztegnjena na štiri tedne bolezni. To so vse tiste dobre, ki jih sedaj podjetje prikazuje javnosti, predvsem oblasti, da opraviči svoje stališče.

Na pogajanja seveda niso prišli gospodje, ki so odločilni, ampak poslovodeči in neodgovorni ravnatelji, ki se vsak čas izgovarjajo, da nimajo nobenih nadaljnji pooblastil. Take težave bi lahko odpadle, če bi bil na pogajanjih navzoč kdo od upravnega sveta ali sam predsednik. Prepričani smo, da bi v tem slučaju stavke ne bilo in kolektivna pogodba bi bila že podpisana. Tako pa se različni interesi križajo in nastajajo taka nasprotstva, katerih ne bi bilo treba. Mislimo, da tudi podjetje nima interesa, da obrat stoji, ker to gotovo ni dobicek.

Delavsko zastopstvo je vsem merodajnim činiteljem izjavilo, da sprejema pošten sporazum in je že od izbruhu stavke pripravljeno na razgovor. Če pa podjetje misli, da bo delavstvo izstradalo, se moti, ker kljub pomanjkanju ne bo klonilo, kar je dosedaj že v precejšnji meri pokazalo. Torej, če večja pri podjetju načelo trdovratnosti do skrajnosti, borba ne bo kratka in zna trajati še meseci, če pa je volja za pošten sporazum, na dan z njo.

Pravilnik za volitve v Bratovske skladnice

Dnevno časopisje ve poročati, da je minister za gozdove in rudnike podpisal pravilnik za volitve v bratovske skladnice, s katerim se ureja način volitev skupščinskih delegatov in odborovih članov.

Volitve delegatov krajevnih bratovskih skladnic se bodo tedaj vrstile v marcu ali aprilu t. l. Če je ostal čl. 1. tak, kot je bil v osnutku, se morajo namreč volitve objaviti dva meseca pred dnevom, ko se bodo vrstile.

Casopisje poroča, da je pravilnik tak, da ga bodo tako rudarske strokovne organizacije kot delodajalske rade sprejete, ker so se pri sestavi upoštevali njihovi spreminjačni predlogi.

Cim bo pravilnik objavljen v Službenih novinah, bomo o njem kaj več napisali.

Položaj bo v bodočih upravah bratovskih skladnic bistveno druga-

Strokovna poročila

Oblačilno delavstvo

Škofja Loka. Na Svečnico, dne 2. februarja 1937, ob 9 dopoldne se vrši v Društvenem domu IV. redni letni občni zbor strokovne skupine oblačilnih delavcev v Škofji Loki, s sledenjem dnevnim redom: 1. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zбора. 2. Porocila: a) tajnika, b) blagajnika, c) prosvetarja, č) gospodarja, d) predsednika. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Poročilo zastopnika centrale. 5. Volitev novega odbora in nadzorstva. 6. Slučajnosti. — Ako bi občni zbor ne bil sklepčen zaradi premajhne udeležbe, se vrši pol ure kasnejne drug občni zbor, ki veljavno sklepa brez ozira na število navzočih članov. — Vabimo vse članstvo, da se občnega zбора res polnoštevilno udeleži, kjer lahko presoja izvršeno delo in daje smernice za bodoče. — Odbor.

Tekstilno delavstvo

Iz Škofje Loke. Kakor smo v zadnji Del. Pravici objavili, se vrši 1. redni občni zbor tekstilne skupine ob pol 10 pri »Lovrencu«. Opozorjamo članstvo ponovno, da se ga brezpogojno in točno udeleži. pride tudi tovarš Lombardo. Torej vsi na občni zbor! — Odbor.

Kočevje. Ponovni poskus oz. pregled, če smo na straži, nas je osvrknil 19. t. m. v tekstilni tovarni »Triglav«. Plačo bi morali dobiti že v soboto, 16. t. m., pa kot po navadi, smo jo dobili še 19. t. m. ob 3 popoldne. In kakšno? To vedo najbolj povedati one tkalke, katere so doobile za 9 delavnih dni po 40 Din, večidel pa od 80 do 100 Din. Kljub temu, da so že izkušene stare delavke ter da imajo doma družino itd. Takoj, ko so prve doobile plačo, so bile že skupaj in kmalu nato je bil ves obrat ustavljen. Komaj se je posrečilo zaupnikom ustaviti jezo, jok in stok delavk s tem, da so šli takoj k g. Šefu, nakar jim je obljubil pri pogajanjih, da jim bo danes, to je 20. t. m., v sredo ob 11 dopoldne doplačal. Nato so delavci in delavke zbrali skupaj vse plačilne listke ter se ob 3.45 mirnim potom razšli. A danes, v sredo, zjutraj so prišli na delo ob 7 po navadi. Z negotovostjo v srcu ni hotel nobeden pognati stroja, tako da po četrtturnem priganjanju mojstrov, češ saj vam je g. Šef obljubil, da bo dal doplačilo ob 11, se je vendar delavstvo zganilo in začelo obravnavati. Ko pa odbije ura 11, plače še ni, pa že spet vse stoje, in stoje do 12. Nato pa pride doplačilo v zgornjo tkalnico. Takoj so spet začeli obravnavati. A glej, iz spodnje tkalnice pridejo protesti, dokler ne dobitimo doplačila vse, naj še vse stoje. In tako je bilo z doplačilom gotovo do 12.30, nato so pa stroji spet z veseljem zabrneli. Tu je delavstvo spet pokazalo, da je enotno, da varuje svoje koristi in da naj ne bo podpisana »kolektivna pogodba« samostalno golkos nedolžnega papirja, ampak da naj se jo v celoti upošteva. »V slogi je moč«, zato se vsi organizirajo do zadnjega, da bodo zaupniki imeli moč za seboj, da izvajajo kolektivno pogodbo do zadnje črke.

Rudarji

Zagorje. V nedeljo, dne 31. januarja, ob 9 dop. se bo vršil v dvorani Zadružnega doma v Zagorju obvezni članski sestanek. Na dnevnem redu bo poročilo o ponovni novi uredbi za sanacijo pokojninske blagajne Bratovske skladnice ter volitve obravnih zaupnikov II. rudarske skupine in volitve v Bratovsko skladnico. Z ozirom na važnost predstoječih volitev je dolžnost vsega člana, da se tega sestanka do zadnjega vse udeležite. Na sestanku se bodo postavili kandidati in sestavila kandidatna lista, zato naj sodeluje sleherni član, da odpade v nadalje vsaka kritika. Nam ni dana možnost skupnega sodelovanja, katerega vsaj večina rudarskega delavstva želi, ker le tako bi enkrat prišlo delavstvo do svojih

člen, in to zaradi tega, ker se bodo volitve vršile po proporcijem sistemu in ne večinskem, kot je bilo vse do sedaj. Na ta način bo omogočeno, da bodo prišli v uprave tudi zastopniki strokovnih organizacij, ki do sedaj niso imele prilike, da bi mogle v nje ravno zaradi večinskoga principa volitev postaviti svojih zastopnikov.

Ker je položaj tako krajevnih kakov glavne bratovske skladnice zelo težak, je v resnici že nujno potrebno, da pridejo nove uprave, katere bodo z novimi močmi začele z delom na sanaciji pokojninskega zavarovanja naših rudarjev in kovinarjev.

zaupnikov, v katere bi tudi zaupalo. Vsi smo člani II. skupine rudarske zadruge in nikdo si ne more lastiti monopolja čez njo. Mislimo, da bi bilo prav, če bi sedanji zaupniški zbor sklical skupno zbranovanje vsega rudarskega delavstva, kar je tudi njegova dolžnost, in njemu razložil, zakaj gre. Očividno je, ker do tega ne pride, koliko jim je na skupnosti, o kateri so že tudi mnogo govorili. V korist vseh bi bil skupni nastop in izbito orožje slehernemu, kdor bi hotel rušiti delavsko solidarnost, tako pa gre v račune nekemu tretjemu, ki končno žanje uspehe zaradi medsebojne delavske borbe. Tovariš, tak način nam ne bo nikdar v korist, pač pa v vedno zgubo. Predvidene so proporcne volitve. Žato krepko na delo. Vsak naj bo odločen mož za našo skupno borbo! Vsak naj sigurno skrbti za udeležbo. Govoril bo tov. tajnik Rozman Jože iz Ljubljane. — V soboto, dne 30. t. m., se bo vršil izredni sestanek MZ, na katerem bo poročal tov. Rozman Joško, predsednik KDM. Vršil se bo ob 7 zvezcer. Skrbite za udeležbo!

Trbovlje. Članski sestanek Strokovne skupine rudarjev se vrši v torek, 2. februarja, ob 5 popoldne v prostorijah Društvenega doma. Članstvo se pozivlje, da se sestanka polnoštevilno udeleži.

Huda jama. V nedeljo, 7. februarja, ob 8 zjutraj bo pri Sv. Jederti sv. maša za raje tovariše, nato pa redni občni zbor Strokovne skupine rudarjev Hudejame, s sledenjem dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika. 2. Poročilo odbora. 3. Govor zastopnika centrale. 4. Volitve novega odbora. 5. Razprava o ustanovitvi podpornega fonda. 6. Razgovor o volitvah v II. skupini. 7. Slučajnosti. — Vsak član Strokovne skupine je dolžan udeležiti se občnega zborja. Nekateri tovariši imajo do Sv. Jederti po dve uri hoda, vendar naj žrtvujejo ta dan in ne izostanejo. Saj ob drugih prilikah, v slučaju večjih zbranovanj, prihajajo tudi tov. od Sv. Jederti, Breznega itd. v Laško, kamor imajo tudi dolgo pot.

V nedeljo, dne 24. jan., je imela naša skupina dva lepo uspela sestanka. Prvi je bil ob 8 zjutraj pri Sv. Jederti, drugi pa popoldne ob 3 v Rečici (Huda jama). Na obeh sestankih sta govorila tov. Diacci in Lešnik. Prvi je razložil osnutke poslovnosti, kar je podprt podprt tudi ustroj II. skupine, obenem pa je poročal o volitvah delegatov (zaupnikov) te skupine. — Tov. Lešnik pa je govoril o tem, kaj piše naša strokovna glasilo »Delavska pravica«. Poudarjal je, da mora strokovno glasilo predvsem prinašati strokovne člane, kar je naš list tudi storil. Tovariši so bili s poročili zadovoljni ter so obljubili, da se bodo v bodoče redno udeleževali sestankov.

Celjsko okrožje

Celje. V nedeljo, 31. januarja, imamo svoj sestanek. Važen bo za vse! Tekstilci imajo sedaj svoje zaupnike in treba se bo pomeniti o nadaljnjem delu. Važen bo sestanek tudi za šivilje in pekovske poslovne, katerim se bo obrazložil potek pogovora z mojstri. Največjo nalogo pa ima članstvo pri Westnu. Vse, kar je le količaj zavedno, mora priti na sestanek. Zgrabiti moramo na široko. Zato naj sleherni privede svoje tovariše, delavce in delavke, ki še niso v organizaciji. Na delo! Prišel bo čas, ko boste rabili organizacijo! — Sestanek bo ob poldevetih v Delavski zbornici. Začeli bomo točno! pride tovariš iz Ljubljane.

Viničarji

Zopet so se vršile štiri razprave pred viničarskimi komisijami, tri predložene ob viničarjev, ena ob vinogradniku; dve sta se rešili, v ostalih pa ni prišlo do sporazuma.

Dne 20. t. m. sta se vršili dve komisiji na občinskem uradu Kog pri Sv. Bolfenku pri Središču. Uspeh prve, med viničarjem Medik Ivanom in med oskrbnikom Admontske posestvo G. Fischerjem, je bil, da je oskrbnik viničarju takoj na roko izplačal 700 Din, dočim pa pri drugi komisiji, med viničarko Šut Frančiško in vinogradnico Puconja Marijo iz Cvena pri Ljutomeru, ni prišlo do sporazuma. Vinogradnica ni hotela prav ničesar priznati, kar je viničarka po zakonu zahtevala. O zadevi bomo poročali več, ko bo sodišče izreklo svoje. Še je tudi med kmetskimi vinogradniki nekaj denarja, kateri jim preostaja za tožbe.

Na ljutomerski okoliški občini se je vršila viničarska komisija med vinogradnikom Jureš Aložjem, posestnikom iz Logarovec, in viničarko Rakošo Terezijo, pri kateri pa vinogradniki viničarki ni hotel ničesar priznati. Prerekanje je bilo izredno glasno, a brezuspešno. Viničarka se je moralata zateči k odvetniku, ki je vložil tožbo in dne 25. t. m. naj bi bila razprava. Medtem pa je vinogradnik želel, da se vendarle zadeva mirno porav-

na. Iskal je prizadeto viničarko na domu. Ker pa je ni našel doma, je tajnik viničarske zveze — s katerim sta se sešla — odločil, da se naj vrši drugi dan poskusno poravnava v pisarni organizacije v Ljutomeru. To se je tudi zgodilo in se je vinogradnik s podpisom zavezal viničarki izplačati v teku enega tedna vinogradsko nagrado od treh let v znesku 375 Din, in v istem roku pripeljati v Ljutomer 75 kg rži in 50 kg aje kot odškodnino za deputatno zemljo. Razen tega mora še poravnati odvetniške stroške za vložitev tožbe, katera bo sedaj izstala. Na cezanjevski občini (pri Ljutomeru) se je dne 20. t. m. vršila viničarska komisija, katero je predlagal napram viničarju Zavratniku Alojziju vinogradniku g. Fric Zemljicu na Kamenčaku. Komisiji je predsedoval bivši viničar, sedaj priženjen na posestvo, kateri se je kot predsednik komisije izkazal za moža na mestu. G. Zemljic je hotel doseči, da bi viničarska komisija odsodila viničarja na takojšnjo izselitev. To pa se radi pomanjkanja zadostno utemeljenih dokazov ni zgodilo. Kaj je zakril? Doma ni dobljal od gospodarja redno plačila in ni imel tudi dela, razen kaj malega, pa je v skribi za svojo 8-člansko družino šel za zasluzkom kot izučen pletar. Kaj bo doma dolgal, da mu gospodar nudi kaj zasluzka, ko pa mu je družina v stiski za prehrano in obliko. Ker je za 5 in pol dni odšel z doma, je vinogradnik vzel to za težki prestopek, za katerega bi ga naj komisija odsodila. No, vinogradnik ni uspel v svoji nameri, ker so vsi člani komisije spoznali, da je tudi viničar človek, ki si mora v izrednih prilikah, kakor je to za viničarje zimska brezposelnost, tudi izredno pomagati.

Lesno delavstvo

Slovenjgradec. Na Svečnico bo ob pol desetih dopoldne članski sestanek naše skupine v Zadružnem domu. Vse člane vabimo, da se sestanka gotovo udeležijo. Ob tej priliki lahko poravnajo članarinu, kolikor je še niso. Vabimo pa tudi vse zamudnike, naj pridejo, da se izjavijo, ali hočejo še ostati člani ali ne, da potem ne bo nepotrebne čakanja in pa zamude pri obračunu. Tovariši! Spolnjujmo svoje obveznosti napram naši organizaciji JSZ točno, še potem se smemo zanašati, da bo tudi ona storila svojo dolžnost.

Duplica. (Preserje). V nedeljo, dne 31. t. m., bo sestanek naše skupine ob pol 10 dopoldne pri Klemenu v Preserjah. Ker je sestanek važen, želimo, da se ga članstvo polnoštevilno udeleži.

St. Vid nad Ljubljano. Jugoslovanska strokovna zveza, v kateri je organizirani večina mizarskih pomočnikov v St. Vidu in okolici in katera je vodila lansko poletje akcijo za sklenitev kolektivne pogodbe, nas obvešča, da so nekateri delodajalci, ki so podpisali sedaj veljavno pogodbo, isto odgovorili. Do sedaj je Jugosl. strokovna zveza prejela odpoved kolektivne pogodbe od sledenih delodajalcev: Šenk Franc, Trata; Kuhar Franc, Vižmarje; Kregar Andrej, Št. Vid; Kregar Andrej, sinova, Št. Vid nad Ljubljano; Bitenc Henrik, Vižmarje; Štrukelj Ivan, Brod; Kregar Franc, Vižmarje; Erjavec Egedij, Brod; Trnovec Ivan, Brod; Erjavec Franc, Brod; Dovž Josip, Savlje; Jenko Franc, Gunclje; Kregar Jakob, Vižmarje.

Clen 10. sklenjene kolektivne pogodbe se glasi:

Ta kolektivna pogodba obi obvezno moč, čim jo pravnoveljavno podpišejo podjetja in zastopniki delavstva. Ta pogodba je za dobo šestih mesecev od dneva podpisa nekvarno določilom o odstopu delavstvu ali prostovoljnem izstopu obojestransko neodgovodljiva. Po preteklih šestih mesecev jo je mogoče odpovedati vsakega prvega v mesecu na enomesecni odgovreden roku.

Sedaj nastane vprašanje, v koliko so odpovedi pogodb obilježile ali nepravilne. Kolektivna pogodba je za posamezne delodajalce stopila v veljavno tedaj, ko jo je podpisal. Veljavnost traja glasom zgoraj cit. člena 6 mesecev, odpoved pa se more izvršiti le vsakega prvega dne v mesecu v enomesecnem odgovreden roku.

Teh določil pa se gg. delodajalci, ki so odpovedali pogodbo, v celoti niso držali. Prav zaradi tega se tudi take odpovedi ne bodo vzele na znanje. Vsem pomočnikom, zapostenim pri zgoraj navedenih delodajalcih, naročamo, da naj vodijo točne sezname o eventuelnih znižanih mezah.

Delodajalci v odpovedih niso navajali razlogov za odpoved pogodbe. Kakor pa se slišijo glasovi, obstajajo razlogi v tem, ker ljubljanski mizarski pomočniki prejemajo glasom svoje kolektivne pogodbe znatno nižje mezhe, kot so določene v kolektivni pogodbi za Št. Vid in okolico. Jugoslovanska strokovna zveza

Delavska pravica

Izhaja vsak četrtek popoldne, v slučaju praznika dan prej. Uredništvo in uprava: Miklošičeva c. 22/1 • Nefrankirana pisma se ne sprejemajo • Oglaši, reklamacije in naročnine na učravo: Miklošičeva cesta 22/1 • Oglaši po ceniku • Telefon 2265 • Številka črkovnega računa 14.900

Posebna številka Din 1— • Cena: za 1 mesec Din 4—, za četrt lota Din 10—, za pol lota Din 20—, za celo lota Din 40—; za inozemstvo stane mesečno Din 7—

Urejuje in za uredništvo odgovarja Lombardo Peter • Izdaja za konzorcij Delavske Pravice S. Zumer • Za Jugoslovansko likirino v Ljubljani: K. Čeč

pri ljubljanski miz. kolektivni pogodbi ni sodelovala, ker je nihče ni vabil k tozadavnim razpravam. To pogodbo je sklenila marksistična strokovna zveza lesnega delavstva. Značilno pa je pri vsem tem to, da se odpoveduje pogodba, še preden se je v celoti in dejansko pričela izvajati. Samo nekaj delodajalcev je izvajalo pogodbo, vsi drugi pa so čakali na prvo možnost, da bodo pogodbo odgovredali. Gotovo je, da se bodo mizarski pomočniki v St. Vidu in okolici znali pravočasno potruditi za sklenitev nove kolektivne pogodbe, pri kateri bodo vsekakor branili svoje osnovne in zakonite pravice.

Preserje. V nedeljo dopoldne smo imeli pri nas v Društvenem domu prav lep članski sestanek. Ob osmih uri zjutraj se je zbral veliko število članov iz vse naše preserske okolice. Celo iz Borovnice so nekateri prišli. Na tem sestanku sta govorila tov. Zumer Štefko in Bore Mavrič. Po teh dveh govorih smo obravnavali domače organizacijske in delavske zadeve. Na sestanku je prišlo tudi nekaj socialnih demokratov. S kakim načinom so se pomešali v naše vrste, nam niso povedali, najbrž jih pa boli, da je v naš kraj prišla tudi Jugoslovanska strokovna zveza. Oni so pač bili prepričani, da je od Ljubljane do Raketa vse njihovo in da bodo lahko delali z delavstvom, kakor bodo oni hoteli. Toda časi njihovega monopolja med delavstvom so minili in moral bodo pač v tekmi z JSZ pokazati, koliko so v delavski borbi vredni kakega zaupanja. Če so iskali med delavstvom morda le svoje osebne koristi, ali pa igrali violino, uglaseno po znani strankarski zagrizenosti, bodo pričeli zanje pač slabi časi. Jugosl. strokovna zveza jim bo s svojim pametnim in stvarnim delom precej zmešala štreno. Ljubljana pa tudi ni tako velika, da bi vse naše člane lahko v njo pometali. Treba se bo pač spriznjati z misijo, da niso več sami na naših krajin in da bo treba pokazati, koliko je v njih res delavskega duha in plemenite nesobične borbe za delavske koristi. Sele sedaj spočnjamamočasi, kako silno je bila potrebna pri nas Jugoslovanska strokovna zveza.

Iz centrale

Zadnjič smo vas opozorili na potrebu podporne fondne, za katere se porazgovorite že sedaj pred občnimi zbori, da tako pridejo čimprej do aktivnega delovanja v svojo lastno korist.

Povedati moramo, da je z ozirom na porast članstva v naši organizaciji delo silno narastlo, tako v centrali sami in po posameznih odborih. Dela je vedno več, a delovnih moči pa vedno enako — zakaj? Vse je odvisno od gmotnega položaja članskih prispevkov vsega članstva, podujarjam: OD VSEG. Vsi imamo enake dolžnosti, katerih se zavedajte do zadnjega čl

Kaj je s kolektivno pogodbo gradbenega delavstva

Pogajanja za sklenitev kolektivne pogodbe gradbenega delavstva so se ustavila, vzrok temu je spor, ki je nastal med »Savezom gradjevinskih radnika« in »Udruženjem podjetnikov«. Kot je »Pravica« že poročala, se je na prvem širšem sestanku, kateri se je vrnil 13. decembra 1936, določila paritetna komisija, sestoječa iz 6 članov, ki jih določijo delavske organizacije, in 6 članov, ki jih določijo podjetniki. Na prvem sestanku omenjene komisije se je pregledal osnutek kol. pogodbe, katerega so predložile strokovne organizacije. Na drugem sestanku, ki se je vrnil 21. dec. 1936, je izjavil v imenu podjetnikov g. Zupan, da je izdal »Savez gradjevinskih radnika« dne 17. dec. letak, kjer očita podjetnikom pomajkljive varnostne naprave, zaradi katerih so na dnevnem redu številne nezgode in celo smrtne žrtve, ki so tako žrtve profitarstva in nenasitnega pohlepa po bogastvu. Zavoljo tega letaka je imelo Udruženje graditeljev sejo, na kateri so sklenili, da se nadaljnji pogajanj za sklenitev kolektivne pogodbe ne bodo udeleževali vse dotlej, dokler ne dobe graditelji od »Saveza« primerno zadoščenje. Tajnik Lombardo je za JSZ zahteval, naj se pogajanja nadaljujejo. Krive je treba zasledovati, zahtevati razčiščenja pri pravih instancah potom OUDZD, ki je zainteresiran pri državnem pravdništvu ter pri sodišču, ni pa prav, da se izda okrožnica, v kateri se iznajašo pavšalni očitki, kar mora ob začetku pogajanj povzročiti slabo kri pri podjetnikih in škodovati poteku pogajanj. Apeliral je na podjetnike, da gredo preko okrožnice v nadaljnja pogajanja in da se naj spor reši med prizadetimi, t. j. »Savezom gradjevinskih radnika« in »Udruženjem graditeljev«, tako da ne bo trpeč škode gradbeno delavstvo. Ker pa zastopniki Saveza niso dali od podjetnikov zahtevanega zadoščenja, so se pogajanja prekinila.

Delavska zbornica je 25. januarja poslala predlog, da se sestavi paritetna komisija: 5 od podjetnikov in 5 od delavskih organizacij, ki naj bi preiskala vzrok nesreč na stavbah in razsodila krivdo o sporu med Savezom in podjetniki. Kdaj bo ta komisija dokončala delo in dala podjetnikom tisto zadoščenje, da se bodo zopet hoteli pogajati, ne vemo. Izgleda, da hitro še ne. Stavbinsko delavstvo je sedaj v brezpogodbem stanju, zastopniki podjetnikov so pri zadnjem sestanku obljubili, da bodo apelirali na podpisnike pogodbe za gradbeno delavstvo, ki je veljala za lansko leto, da le-to podaljšajo še za naprej. Do sedaj so podpisali podaljšanje sporazuma slediči podjetniki: Angelo Battelino, Ivan Bricelj, Anton Mavrič, inž. J. Dedeck, Ivan Žigon, arh. Hugo Schell.

Vrhniška, Stroki, skupina usnjarijev in drugih delavcev JSZ na Vrhniki je spremlila na zadnji poti umrlega člena Jerneja Zupančiča. Mesto venca je skupina izplačala njegovi rodbini znesek 100 Din. Bog daj pokoj njegovi duši!

Roma delavci, ki so spoznali potrebo, da se priključijo Jugoslovanski strokovni zvezi, v kateri edini vidijo vse pogoje za pametno in pošteno delo na izboljšanju svojega položaja. S to svojo odločitvijo nimamo delavci nobenega namena slabiti delavske vrste, tem manj, da bi med delavstvo sejali kako medsebojno sovraštvo. Trudili se bomo z vso ljubeznijo, da bodo tako med delavstvom in podjetjem vladali čim boljši odnosaji; to je važen življenjski predpogoj obeh faktorjev. Povemo pa že danes vsem tistim, ki jim ni posebno ljubo, da se delavstvo razdvaja v dva tabora, da bomo znali varovati svoje zakonite pravice in svobodo organizirana v organizaciji, ki je z zakonom

Z občnega zbora naših nameščencev

V nedeljo, dne 17. januarja, se je vrnil občni zbor Strokovne zveze privatnih in trgovskih nameščencev Jugoslavije v društvenih prostorih v Delavski zbornici. Udeležba je bila zadovoljiva, čeprav bi bila lahko še boljša. Vzrok je v glavnem ta, ker so naši nameščenci precej oddaljeni od sedeža organizacije. Zastopane so bile vse skupine, posebno nas je pa razveselil obisk predsednika marmoborske skupine. — Tov. Savenc je otvoril občni zbor ob pol 10. Nato je tov. tajnik prečital zapisnik zadnjega občnega zbora, ki se je v celoti odobril. Predlogi in sklepi so se vsi izvršili.

Nato je tov. predsednik izvajal sledeče misli:

Leto je zopet za nami. Leto uspehov, pa tudi neuspehov. Žalostno dejstvo, ki ga moram pribiti, je to, da je delavec veliko bolj dovzet za organizacijo, in sicer zato, ker živi še v slabših gospodarskih razmerah.

Vendar spoznajmo, da gre tudi nameščenec v te čase in bojimo se, da ne bo kesanje prepozno.

Ko sem bil v maju na kongresu kršč. nam. int. v Karlovič Varih, kamor sva s tovaršem tajnikom Serarenom skupaj dopotovala, sem videl vse ogromno delo, ki ga vrši naša internacionala. Dva cela dneva je 6 odsekov bilo neprestano na delu, da je zmoglo vsa poročila pripraviti.

Deležen sem bil prisrčnega sprejema, kar sem si tolmačil tako, da so veseli, ker je tudi med slovenskimi nameščenci nastala potreba, da stopijo v krog nameščencev, ki priznavajo katoliški svetovni nazor. Ne bom našteval vseh resolucij, ki so bile sprejete na tem kongresu, ker sem to že objavil.

Drugo, kar bi moral še omeniti, je spontan nastop vseh stroki, nameščenskih organizacij z delegati strojnikov in zobotehnikov na protestnem shodu v Del. zbornici za razširitev pokojninskega zavarovanja na vso državo in obvezno zavarovanje trgovskih sotrudnikov. Lepa udeležba je bila dokaz, da nameščenci počasi, toda dobro, razumevajo, da si morajo vse pravice priboriti in le v slogi dobojevati.

Če sem pred letom dni govoril o tem, da je treba varovati organizacijo, ščititi njen uspeh in ugled ter vedno in točno izvrševati dolžnosti napram njej, poudarjam, da tega nisem govoril brez vzroka. Napadi, ki so blatili ime in čast naše JSZ in po njej našo nameščensko zvezo, so tvořili edino jedro zanimanja za naš pokret. Nihče se ni vprašal, kako mislimo, delajo in se trudijo za dobrobit nameščenca. Njim, ki mislimo, da imajo legitimacijo in izključno pravico do vodstva kršč. nameščenstva in delavstva, ni dovolj, da ovirajo uspešno delo naše matice, ki stremi po najboljših močeh, da doprinese svoj delež k izboljšanju položaja v korist socialno šibkih slojev; morali so poseči po danes zelo pri-

priznana in ki je priznana tudi kot prava delavska strokovna organizacija. Bramili se bomo zoper vsako oviro, pa naj pride ta od katerekoli strani. Razumljivo je, da delavci, kateri izpričujemo krščanski svetovni nazor, ne moremo služiti materialističnemu socializmu. Prav tako imamo vso pravico do izvolitve zaupnikov v podjetju, katerim bomo mogli polno zaupati pri nastopanju za zaščito naših interesov. Tiste delavce, oziroma delavke, ki idejno pripadajo marksistični organizaciji, ne vabimo v naše vrste, povemo pa jim to, da naj pustijo, kar ni njihovega, pa bomo tudi v bodoče dobrin še boljši prijatelji, kot smo bili doslej.

ljubljenih frazah o sorodstvu z marxizmom in komunizmom.

»Mi vstajamo in vas je strah«, bi lahko reklo in zaključil, da nam je ta boj več koristil, kot pa škodoval. Dokaz za to je precejšen porast našega članstva, kljub temu, da so pogoji za sprejem v članstvo težji kot pa v nam nasprotnem taboru.

Nameščenec je marsikje dolžan vršiti posle samostojno. Vprav zato mora biti tudi svojemu stanu primerno plačan. In kaj vidimo? Današnji socialni položaj se vedno poslabšuje. — Kapitalizem ne vpraša kako živiš, kaj boš imel za starost, kaj bo v primeru tvoje smrti z družino. Za vse to se kapitalizem ne zmeni, ker se ravna po poganskem načelu in goli kalkulaciji. Za njega je nameščenec le sredstvo, ki služi toliko časa, dokler se ne obrabi. Ponudb je itak vedno dovolj in tudi vedno cenejše. Ali je potem čudno, če se mladi nameščenci ne upajo poročiti, imeti družine, kar je pravica vsakega doraslega človeka.

Ali je to človeško, da dobi nameščenec ob vstopu v službo 250–300 dinarjev, seveda, če ni že primoran, da gara daljšo dobo — v brezplačni praksi? Kje je tukaj eksistenza in pravica do življenja? Ali so starši zato izolali svojega otroka, da jim bo še nadalje v breme?

Ali se pa more ta položaj kaj izboljšati? Z besedami gotovo ne! — Vam, nameščenci, ki ste tukaj zbrani, ne govorim. Pač pa onim, ki so še zunaj organizacije. Ključ do izboljšanja je le v organizaciji! Posameznik ne pomeni nič. Organizirana celota pa predstavlja silo, preko katere ne more nihče. Razlogi: kaj pa imam od organizacije, saj so zato drugi itd., ti razlogi bi v današnjih časih morali enkrat za vselej izstatiti. Zatorej pozivam vse neorganizirane nameščence, da pristopijo kot redni člani v organizacijo ter da po njej dosežo pravico in popravijo krivice, ki se jim gode. Samo v znamenju organizacije — bomo zmagali! (Nadaljevanje poročila sledi.)

K občnemu zboru pekovskega združenja v Celju

Občni zbor se je vrnil preteklo nedeljo v Celju. Na zbor so povabili tudi zastopnike pomočnikov, ki so se ga s centralnim tajnikom tov. Rozmanom udeležili. Ko so pomočniki prišli, jim je predsednik Združenja, g. Kirbiš, poročal o sklepu mojstrov glede sprejetja kolektivne pogodbe za vse Združenje. Pogodbo so mojstri odklonili, in sicer, kakor je reklo g. Kirbiš, enoglasno. Povod za to imajo v tem, da se bo itak uveljavila minimalna meza, ki bo potem merodajna tudi za pekovske pomočnike, ki so se učili štiri leta. S tem je mislil g. predsednik, da je zadeva končana in je hotel deputacijo takoj odslovti. Za besedo pa je še prosil tov. Rozman, ki jim je mirno in dostojno povedal, da je njihovo stališče nesocialno, če odobravajo minimalno mezo, ki še zdaleka ne bo takška, da bi bilo mogoče dostojno živeti.

Gospodje mojstri bodo vendar vedeli, da največ kruha poje delavec in če bo isti imel tako slabo plačo, kakršno obljubljo svojim pomočnikom, potem bo tudi njihov stan šel navzdol! Vrnil se je potem tudi razgovor, pri katerem se je spet izkazal mojster g. Mlakar, ki očitno gre za tem, da se dela še večji razdor. Prav ugodno pa so vplivale na pomočnike izjave dveh mojstrov, in to gg. Pobeca in Polanjska iz Brežic, ki sta oba poudarjala, da je življenje pomočnika že sramotno in da so končno tudi oni ljudje! Gospod Pobec si je s tem povrnil zaupanje, ki ga pred pomočniki že dlje časa ni užival.

Iz vsega tega vidimo, da tudi obrništvo ni iskreno z delavstvom, kadar gre za njihov žep. Vse to zapišemo za to, da se ne pozabi in da se naše vrste še bolj utrdijo v borbi proti izkoriscenalcem!

Delavska založba

Razposlali smo knjigo: Joško Jurač, »Kraj umira«, ki smo jo izdali namesto napovedane »Ives«, ki je nismo mogli zgraditi tehničnih zaprek pravočasno izdati. Smatrali smo pa, da bodo naročniki »Krekove knjižnice« z Juračevim povestjo tudi mnogo bolj zadovoljni, ker nam je bližja in mnogo bolj zanimiva.

Zadnja knjiga iz lanskega letnika: »Od življenja strata« pa se je pri prevajanju tako zakasnila, da je pri najboljši volji nismo mogli še izdati. Vendar je pa sedaj že delo v tisku in v nekaj tednih se bomo z njim naročnikom oddolžili.

Lets se bomo laže držali rednega izdajanja, tako da bo prva knjiga »Med volkov« v začetku meseca aprila že izdana, drugo bomo izdali za julij, tretjo pa v septembra.

K rednemu izdajanju največ pripomore točno plačevanje naročnine, zato je v korist naročnikom samim, da založbe ne ovirajo in uporaščajo z zaostajanjem naročnine.

Dobro se zavedamo, da založba še ni taka, kakršno si želimo. Temu je največ krivo pomanjkanje naročnikov, kar ima za posledico, da založbe ne moremo dvigniti, kakor bi zasluzila. Mirno lahko rečemo, da je »Delavska založba« danes edina, ki ne dela zaradi dobička, ampak vrši idealno nalogu, zaradi katere je tudi bila z mnogimi žrtvami ustanovljena: da poskrbi delovnemu ljudstvu primerno knjigo.

Če se bomo tega zavedali, bomo vši šli z vsemi močmi na delo, da pridobimo novih naročnikov. Saj nas to pogosto ne bo stalo drugega, kakor morda lepo sedeo in prijazen nasvet. Dolžni smo delajmo!

Sirite in čitajte »Delavsko pravico«!

Čudimo se

»Mi mladi Borci v svoji 18. številki l. 1937. pišejo v članku »Zakaj nismo kršč. socialisti«: »Za čudo mnogo zablod je v tem gibaju. (V kršč. socializmu. Op. pisca.) Pa še bolj čudno je, da do izida te knjižice nismo nikjer opazili poguma, posvetiti v to zadevo.«

Kje ste pa bili, čuvarji javne morale in cerkvenega nauka, toliko let, kako da ste zapovrstjo od najvišjega do najnižjega pustili rasti takega gada na svojih prsih — zveni iz teh besedi. (»Ogenj« je imel okrog 80 duhovnikov med svojimi naročniki.) Šele laik Pernišek, ki je zbiral pogum 9 let, je moral vse podučiti in posvetiti »v to zadevo.« Zares velika je oblast, ki si jo lastijo nekateri integralni katoličani, da skoro presega vse stopnje hierarhije. Zato pa tudi katoličanstva nikoli nikjer ni najti, razen pri zelenih.

Podpora za zaščito delavskih zaupnikov odobrena. Od Delavske zbornice v Ljubljani smo prejeli s prošnjo za privobitev sledeči dopis: Na predlog g. bana je odobril minister za soc. politiko Delavski zbornici izredni kredit v iznosu 70.000 Din, ki ga je votirala zadnja skupščina Delavske zbornice za podpiranje nezaposlenih in v zaščito delavskih zaupnikov. Iz tega kredita se bodo dajale podpore v sporazumu s pristojnimi okrajevskimi, in sicer le poročenim brezposelnim zaupnikom, prvenstveno onim z velikim številom otrok.

Doma in po svetu

Domači dogodki

Pogodba z Bolgarijo je bila slovesno podpisana v nedeljo, 24. t. m., v Belogradu. Pogodba vsebuje samo en člen, ki se glasi: »Med kraljevino Jugoslavijo in kraljevino Bolgarijo bosta vladala neražrušljiv mir in iskreno ter večno prijateljstvo.«

Uredbo o Kmečkih zbornicah je sprejela vlada na zadnji seji. O tem bomo obširneje poročali v eni izmed prihodnjih številk.

Sestanek v Brežicah med dr. Mačkom in dr. Stojadinovičem je imel v prvi vrsti informativen značaj. Dr. Maček je razložil, kako si Hrvati predstavljajo rešitev našega državnega vprašanja in kaj zahtevajo. Dr. Stojadinovič pa je razložil že pred letom objavljeno namero, da se novi politični zakoni pripravijo sporazumno s Hrvati. Pričakuje se nadaljevanje razgovorov.

Tuji dogodki

Francoski ministrski predsednik Leon Blum je v svojem govoru v nedeljo, 24. januarja, v Lionu razložil pogoje, pod katerimi je Francija pripravljena gospodarsko sodelovati z Nemčijo. Prvi pogoj je splošen politični sporazum o miru v Evropi. Francija se more čutiti varno le v nedeljivem miru. Zato mora Nemčija prenehati z dosedanjim divijim oboroževanjem. Kajti noben narod ni tako nesmeten, da bi dajal denar in gospodarsko pomoč državi, katera stalno grozi, da bo že morda jutri navalila nanj. — Ta govor se v celoti sklada z govorom angleškega zunanjega ministra Edena, ki je tudi naznačil podobne pogoje za gospodarsko sodelovanje z Nemčijo. Zlasti pa je poddaril, da je Angležem tudi še danes več za maslo kot pa za topove, čeprav mora Anglia prav sedaj zrtvovati ogromno denarja za oborožitev. — 30. januarja bo govoril Hitler in povedal svoje.

Nova veleizdajniška razprava se je začela te dni v Moskvi. Obtoženih je 17 skoraj samih najuglednejših boljševikov. Med njimi so znani zlasti Radek, Sokolnikov, Pjatakov, Muralov. Državni tožilec jih dolži zvez s Trockijem in z nemško ter japonsko tajno policijo. Pripravljeni da so splošen državen in socialno-političen prevar ter vojno z Nemčijo in Japonsko. Za vse se zahteva smrtna kazna. Obtoženci vse priznavajo. Trocki pa izjavlja, da ni nič res.

Grška vlada je izjavila, da bo v vseh sporih, ki bi nastali v Evropi, nevtralna. Prav te dni pa je sklenila v Nemčiji štiri milijonsko posojilo za nabavo modernega orožja.

40-urni delovni teden je uveden na vseh francoskih železnicah.

5 milijonov francoskih delavcev ima že zaradi 40-urnega tedenika 2 dni v tednu prosta. To sta sobota in nedelja. Dela se samo 5 dni v tednu.

Na Japonskem se bijeta med seboj parlament in generali. Le-ti zahtevajo kar ukinitev parlamenta, češ da je samo ovira za državno upravo, zvišanje proračuna za armado itd. Vlada je moralna na zahtevo parlamenta odstopiti. Mnogi so mnenja, da bodo skušali generali na vsak način osvojiti si vso državno oblast. Ce se jim parlament ne bo udal — bo spet upor in nekaj parlamentarcev bo spet šlo na oni svet.

Med Turčijo in Francijo je prišlo glede pokrajine Iskenderun do sporazuma. V okviru nove sirijske države bo imela ta pokrajina svojo avtonomijo.

V Palestini so se zopet začeli ponavljati arabski napadi na žide. Člani komisije, ki je več mesecev proučevala razmere v deželi, so po končanem poslu odšli v London. Komisija bo predložila vladu obširno poročilo.

Dr. Göbbels, nemški minister za propagando, je izdal povelje, da se smejo spet vršiti shodi in zborovanja, ki so bili za čas božičnih »počitnic« prekinjeni.

V Abesiniji se Italijanom še upirajo neki trdovratneži. Sedaj poročajo, da jih je podkralj, marsal Graziani, v tridnevni bitki zmagovito premagal. — Za izkorščanje abesinskih naravnih zgradov je ustanovljena italijansko-nemška družba. Italijani imajo pravico po preteku 10 let popolnoma odkupiti nemški delež.

V prestolnici Portugalske — Lizboni je eksplodiralo več bomb — vse v javnih zgradbah. Policia je veliko ljudi aretirala. Vlada je izdala poročilo, da so to atentati, organizirani iz inozemstva. — Stvarna škoda je precejšnja.

Nemško časopisje z zlohotno namero in po načrtu napada Češkoslovaško, češ da je že popolnoma boljševiška in pod vplivom Moskve. Glede na to je predsednik Beneš ob sprejemu deputacije katol. mladine, govoreč o češkoslovaški demokratični ideološki strnosti, naglasil: »Mi smo popolni gospodarji svoje države. Ni komur ne sledimo in nikoli ne bomo delali proti koristim svoje države.« — Tudi

Proti uredbi o »Feniku« je nastopila Zveza zavarovalnic. Navaja zlasti, da ni pravčno, da bodo po uredbi naši zavarovanci, ki niso nič zakrivili, morali plačati celih 35 milij. dinarjev za ozdravitev »Fenika«. Zahteva se, naj vlada to uredbo takoj umakne.

Lepo dividendo je razdelila naša Narodna banka v Belgradu za svoje preteklo poslovno leto. Država dobi 14.700.000, zasebni delničarji pa 24.200.000 Din. Na vsako delnico (1000 Din) pride po 400 dinarjev — torej 40% dividenda.

V Zagrebu menijo politični krogi, da je vlada pripravljena ustvariti nove zakone o volitvah narodnih poslanec in zakon o društvih, shodih in posvetih v sporazumu s KDK in s srbskimi opozicionarnimi strankami.

Socialna revija

Naš neumorni tovariš Božo Dulibić se ni dal ustrašiti, ko je moral zaračati nezanimanja velikega dela hrvatske intelligence za socialni problem našega časa pred leti ustaviti svojo »Socialno revijo«, in jo je z občudovanja vrednim pogumom in požrtvovalnostjo začel izdati letos iznova. Te dni je izšel že drugi zvezek revije pod starim imenom s članki F. Terseglava, Dulibića, dr. Besednjaka in drugih. »Socialna revija« hodi po stopinjah svoječasne naše »Socialne misli« in skuša graditi na stavbi novega socialnega reda v duhu krščanske morale, ne zametajoč ničesar, kar na tem področju drugi ustvarjajo dobrega. Terseglav je velik optimist, kakor jih je malo med nami; on vidi na naši dobi vse njene svetle strani in njene plodovite vrednote ter njen ogromni idealizem za dosego boljšega in lepšega življenja na zemlji. »Današnje svetovnonazorsko in socialno brezverstvo se nam kaže v tako nevarni obliki zato, ker je krščanstvo kot životvorna sila v nas samih nevarno usahnilo,« tako pravi čisto pravilno. Ugotavlja tudi, da sodobni človek ne veruje v noben način, sistem ali program, če se mu obenem ne pokaže kot dobro in plodovito realiziranje v praktičnem življenju. Zato je naloga krščansko socialno mislečega človeka, da svoj verski nazor aktivira v so-

cialnem delu in sodelovanju, za starimi časi pa naj se nam nič ne toži. Božo Dulibić ima zelo aktualen članek o avtonomiji, o kateri pravilno sodi, da ni ne širja ali ozja (kakor se napačno govorja v piše), ampak je samo ena: polno pravo na lastno odločevanje glede vseh svojih poslov. V članku »Nova ustava SSSR« pa Dulibić zelo objektivno in izčrpno podaja obliko nove sovjetske ustanove, tem bolj učinkovita je njegova končna sodba, da je najbolj negativna stran sovjetskega sistema, ki se je sicer v mnogocen sam revidiral, državni absolutizem, ki je sicer onemogočil izrabljvanje človeka po sočloveku, zato pa je posameznika popolnoma podvrgel državi oziroma oligarhiji vsemogočne stranke. Sila važen je nadalje članek dr. Engelberta Besednjaka o Veri in materinskem jeziku — problem, ki se med nami premašo obravnavata, dasi se baš slovenskega naroda zelo hudó tiče. Če država in cerkev ščitita z vso svojo avtoriteto materialne dobrine človeka in obsojata tativno, kako da ne ne bi bila dolžna ščiti višje vrednote: narodno kulturno, materinski jezik, prirodno individualnost? (Nekateri namreč to zanikujejo, češ da se cerkev nima vmešavati v vprašanje zaščite naroda in njegovega jezika!) Zanimiv in pester je tudi Pregled, ki kaže ostro protifašistično tendenco, kar je prav. Med slovenskimi sotrudniki je tudi Mirko Javornik s poglavjem iz romana »Crni breg«. »Socialni reviji« želimo veliko naročnikov in prijateljev!

To in orlo

Sostro. Prosvetno društvo v Sostrem uprizori na praznik, 2. februarja 1937, ob pol 4 popoldne, veselo igro: »Zenitev«. Ker je čisti dobiček namenjen za stavkujoče papirnica, vladivo vabimo vse prijatelje delavstva.

Trbovlje. Stalno se obračajo na odbor skupine delavci, ki niso organizirani pri skupini, za razne prošnje in podpore ali posredovanja. Odbor skupine je v svoji seji sklenil, da ima pravico do posredovanja od naše strani le oni, ki je član naše krščanske strokovne organizacije. Na druge se odbor ne more ozirati. Kdor misli, da bomo delali za one, ki vedno zabavljajo čez našo organizacijo, se moti in naj išče pomoč pri svojih tovariših. Kdor misli, da je pri nas pomoci, nas mora tudi drugače poznavati in nam pomagati, ne pa se približati le takrat, ko mu je že voda pričela teči v grlo. — Odbor.

Trbovlje. Stanovanjska hiša za upokojence se še ne prične graditi, kar je občinska uprava pred volitvami obljubila. Na zadnji seji pa je uprava podala poročilo, da je podjetnik g. Božič odklonil delo z motivacijo, da je proračun prenizek. Cudno, saj je delo prevzel na podlagi razpisa. Tudi je težko verjetno, če je res samo ta vzrok. Morda je bila hiša obljubljena samo za agitacijo pred volitvami. Kaj neki poreko upokojenci, ki stanujejo po kleteh. Ti gotovo s tem izgovorom uprave ne bodo zadovoljni.

Trbovlje. Na tukajšnji meščanski šoli se je ustanovila šolska kuhinja, v kateri dobitajo otroci revnih strašev kosišo. Premožnejši pa plačujejo za kosišo 2 Din. Hrana je dobra in okusna. Da je do tega sploh prišlo, gre Zahvala gosp. ravnatelju

Ostercu, kateremu so prizadeti vsekakor lahko hvaležni. Prispeva pa za to kuhično tudi banska uprava. Kuhično obiskuje sedaj 60 otrok, ki so nekateri celo iz občine Hrastnik—Dol. Ta šolsko kuhično na Vodah, katero upravlja občina, je banska uprava mesečno prispevala 21.000 Din. Ko je bil ta znesek od banske uprave dočlenjen, je obiskovalo kuhično nad 1000 otrok. Sedaj pa jih hodi v kuhično le nekaj nad 400. Za to število bi moralta biti plačana s to vsoto hrana že trikrat dnevno, dobijo pa le kosilo.

Del. mladina poroča

Zalog. Naša skupina se je v letosnjem zimskem času precej dobro razvila. Imamo redne tedenske sestanke, katere obiskuje 20 fantov. Obravnavamo največ versko vzgojo delavske mladine, naš program in brošuro »Cilji in pota KDM«. Zavedamo se, da bo zmagala le ona mladina, ki bo načelno jasna, brezkompromisna in dosledna v izvajaju naukov sv. Cerkve. Danes, ko je že tudi na dejeli besno sovraščvo do vere in Cerkve, saj razbijajo že pri nas križe in šipe po kapelicah, take mladine potrebujemo, da bo zanesla Kristusov nauk v življenje.

V sredo, 20. jan., nas je obiskal tv. Niko Lavrenčič iz Ljubljane, ki nam je predaval o cilju KDM. Njegovo izvajanje nas je zelo razveselilo, ker nam je dokazal, da smo na pravi poti in da se tudi na centrali zboljuje.

Finančno smo brez sredstev, zato bomo uprizorili v nedeljo, 31. jan., ob 7 zvečer pri »Cirilu« v Zalogu komedijo »Narodni poslanec«. Vabljeni ste.

Brezposejni

Roman

Angleški napisal Walter Briesley
Poslovenil Radej Ciril

Te besede je izgovorila kar tjavandan. Mož je stopil v družinsko sobo, da bi pogledal na uro. V očeh mu je zasijalo nekaj kakor rahla bojazen. Ko je stopil skozi vrata pri vznosju stopniča, so se mu napela ušesa. Sédel je na rob mize z žlico v roki in čakal, da minejo štiri minute. Iz dveh virov so mu vreda čustva: obšla ga je slabost, vse poželenje po jedi ga je minilo. Bil je duševno lepo uravnovesen. Doživetja zadnjih treh let so bila zanj kakor vedno žareč ogenj preskušnje in prečiščenja. Sedaj je bil že oplemeniten in razgaljen v dno svojega bistva. Vsaka malenkost ga je vznemirila in v živo zadela. Že ob sami misli, da njegov sinček trpi, ga je obšla nekakšna živčna slabost. Bil je ves iznemogel. Obsedel je na miznem robu, edina želja mu je bila, da bi se otrok zbudil in prišel v kuhično. Na vsak način je hotel razjasniti, kaj ga je prav za prav tako vznemirilo. Rad bi bil pogledal temu strahu v oči, razkrinkal to bojazen, zakaj potem bi se zopet lahko povzpzel do svojega običnega dušnega miru in zadovoljstva, pa najsi je bilo še tako dvomljivo to zadovoljstvo. Že samo čustvo negotovosti ga je spravilo popolnoma iz ravnočesa. Ker pa je bil skoraj prav tako močan kot njegova živa oklica, se mu je zgradba sistemov in

socialnih tvorb podirala in grozila, da se mu sesuje v prah. Bil je ves zmešan. Če mu oboli otrok, pride pač zdravnik, ki bo predpisal morda kaj posebnega: posebno hrano, posebna zdravila. Kako naj pri teh svojih dvajset petih šilingih kaj prihrani! Saj bi bilo vse narobe. Žena bi se še bolj ujedala. Pogledal je na veliki kazalec ure, ki je stala na polici. Tri minute so pri kraju. Če človeka malenkosti tako prizadenejo, bi se najraje kar ustrelil. Prevzelo ga je močno čustvo. Noge bi poljubil tistem, ki mi najde kako delo. Že štiri in pol minute! Le pol minute preveč — pa ho zavpila. Odhitel je v kuhično in odstavil ponovo z ognja. Žena je urejala posodo in nože. »Zakaj nisi na mizi lepo pripravil za zajtrk?« mu je očitala. »Vse križem je razmetano. Nobene jajčne kupe ni na mizi!« Stopila je k jedilni omari in on pa je z žlico zajel jajca ter jih položil v dva posebna krožnika. Nato se je hitro umaknil, da je žena lahko postavila jajčne kupe na mizo. Nalil si je čaj v svojo skodelico in stresel vanjo žličko sladkorja. Pri tem je držal čajni lonec nad mizo, ona pa si je nalila v svojo prazno skodelico mleka s sladkorjem. Nato je mož še njej nalil čaja. »Zapri pečicolo« je dejala, primaknila stol k mizi in séla nanj. On je storil isto. Tako sta začela zajtrkovati. Žena je sedla tako, da je videla skozi stransko okno na vrt in še dalje na cesto. Nekaj časa sta jedla molče.

Nenadoma spregovori žena: »Morganovi gredo po cesti. Še bodo ujeli avtobus iz Buttly-ja. Slišala sem, da pojde danes v Blackpool.«

(Nadaljevanje.)